

DOI: 10.21564/2786-7811.1.319566

УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: УМОВИ, МОЖЛИВОСТІ, ПЕРСПЕКТИВИ

Петренко Юлія Володимирівна,
асистентка кафедри конституційного, адміністративного,
екологічного та трудового права
Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ORCID: 0000-0003-4954-3332
E-mail: petrenko22075@gmail.com

Анотація. У статті досліджено особливості проходження Україною основних етапів вступу до Європейського Союзу в існуючих геополітичних реаліях. Констатовано, що російська збройна агресія, з одного боку завдала Україні колосальних людських та фінансово-економічних втрат, а з іншого боку мала протилежний ефект – прискорила процеси євроінтеграції в Україні, сприяла консолідації суспільства та зміцненню солідарності з Європейським Союзом. Встановлено, що починаючи з 28 лютого 2022 року, коли Україна подала заявку на вступ до Європейського Союзу, було покладено початок нового етапу потужних перетворень нашої країни. Це дає можливість перевести з теоретичної у практичну площину зафіксований на конституційному рівні євроатлантичний курс нашої держави. 17 червня 2022 року Європейська комісія представила висновок щодо можливості задоволення заявки України на вступ до Європейського Союзу. У статті різнобічно досліджено висновок Європейської комісії щодо відповідності України політичним та економічним критеріям вступу, а також спроможності виконувати зобов'язання членства. Акцентовано увагу на позитивному рішенні Комісії щодо рекомендації надати Україні статус кандидата на вступ до Європейського Союзу. При цьому це рішення обумовлене вжиттям певних заходів. Приводяться конкретні приклади ряду кроків по семи ключових напрямках, які Україна мала завершити для початку переговорного

процесу.

14 грудня 2023 року Європейська рада підтримала початок переговорів про членство України в ЄС, а вже 25 червня 2024 року в Люксембурзі відбулася перша Міжурядова конференція між Україною та ЄС, що ознаменувало офіційний старт переговорів про вступ України до Європейського Союзу.

Детально досліджено особливості проведення двосторонніх скринінгових сесій за 35 розділами, об'єднаними у 6 кластерів (тематичних блоків), для встановлення стану наближення українського законодавства до законодавства ЄС. Поінформовано про проведення перших двох двосторонніх зустрічей Україна-ЄС, предметом яких стала оцінка стану адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу, зокрема, в рамках скринінгу переговорного розділу 5 «Публічні закупівлі» та розділу 23 «Судова влада та фундаментальні права», що входять до кластеру 1 «Основи процесу вступу». Автором ґрунтовно досліджено етапи, які успішно пройдено нашою державою для набуття повноправного членства в Європейському Союзі, а також окреслено подальші кроки, передбачені процедурою вступу до об'єднання. Акцентовано увагу та проблемах, можливостях та перспективах нашої держави на шляху інтеграції до європейської спільноти.

Проаналізовано правову природу схваленого Європейською комісією Плану щодо України Ukraine Facility, що закладає юридичне підґрунтя для регулярної та передбачуваної підтримки у вигляді грантів і позик для відновлення, реконструкції та модернізації України в рамках програми ЄС на суму до 50 мільярдів євро, що буде надаватися на період з 2024 по 2027 рік.

Ключові слова: Європейський Союз, Копенгагенські критерії членства у Європейському Союзі, адаптація українського законодавства до права Європейського Союзу, інтеграція, членство у міжнародній організації.

UKRAINE ON THE WAY TO THE EUROPEAN UNION: CONDITIONS, OPPORTUNITIES, PERSPECTIVES

Yulia V. Petrenko,

Assistant at the Department of Constitutional, Administrative,
Environmental and Labour Law
Poltava Law Institute Yaroslav Mudriy National Law University

ORCID: 0000-0003-4954-3332

E-mail: petrenko22075@gmail.com

Summary. The article examines the peculiarities of Ukraine's passage of the main stages of its accession to the European Union in the existing geopolitical realities. It was established that the Russian armed aggression, on the one hand, caused Ukraine colossal human, financial and economic losses, and on the other hand, it had the opposite effect - it accelerated the processes of European integration in Ukraine, contributed to the consolidation of society and the strengthening of solidarity with the European Union. It has been established that starting from February 28, 2022, when Ukraine applied to join the European Union, a new stage of powerful transformations in our country was initiated. This makes it possible to transfer the Euro-Atlantic course of our state fixed at the constitutional level from the theoretical to the practical plane. On June 17, 2022, the European Commission presented an opinion on possibly meeting Ukraine's application to join the European Union. The article comprehensively examines the conclusion of the European Commission regarding Ukraine's compliance with the political and economic criteria for accession, as well as the ability to fulfil the obligations of membership. Attention is focused on the Commission's positive decision regarding the recommendation to grant Ukraine the status of a candidate for accession to the European Union. At the same time, this decision is conditioned by taking certain measures. Specific examples of steps in seven key areas that Ukraine had to complete to start the negotiation process are given.

On December 14, 2023, the European Council supported the start of negotiations on Ukraine's EU membership, and on June 25, 2024, the first Intergovernmental

Conference between Ukraine and the EU was held in Luxembourg, which marked the official start of negotiations on Ukraine's accession to the European Union.

Peculiarities of conducting bilateral screening sessions for 35 sections, united in 6 clusters (thematic blocks), to establish the state of approximation of Ukrainian legislation to EU legislation, were investigated in detail. It was informed about the holding of the first two bilateral Ukraine-EU meetings, the subject of which was the assessment of the state of adaptation of Ukrainian legislation to the law of the European Union, in particular, as part of the screening of the negotiation section 5 «Public procurement» and section 23 «Judiciary and fundamental rights», which are part of cluster 1 «Fundamentals of the admission process». The author has thoroughly researched the stages that our country successfully passed to acquire full membership in the European Union, and also outlined the further steps envisaged by the procedure for joining the union. Attention is focused on the problems, opportunities and prospects of our country on the path of integration into the European community.

The legal nature of the Ukraine Facility Plan approved by the European Commission was analyzed, which lays the legal basis for regular and predictable support in the form of grants and loans for the recovery, reconstruction and modernization of Ukraine within the framework of the EU program in the amount of up to 50 billion euros, which will be provided for the period from 2024 to 2027.

Keywords: European Union, Copenhagen criteria for membership in the European Union, adaptation of Ukrainian legislation to the law of the European Union, integration, membership in an international organization.

Постановка проблеми. Починаючи з набуття незалежності наша держава обрала шлях євроатлантичної інтеграції. Враховуючи розташування між Сходом і Заходом, а також зумовлений цим російський вплив, Україна іноді втрачала динаміку на шляху до європейської спільноти, а часом і зовсім змінювала вектор подальшого розвитку. Однак розпочате 24 лютого 2022 року повномасштабне військове вторгнення Російської Федерації на територію України унеможливило

будь-які перспективи східної інтеграції України, зміцнило ідею незворотності руху до Європейського Союзу. Особливої актуальності це питання набуває після подання Україною 28 лютого 2022 року заявки на вступ до Європейського Союзу.

При цьому варто акцентувати увагу, що процес набуття членства у Європейському Союзі передбачає виконання низки критеріїв – загальних, передбачених у ст. 49 Договору про Європейський Союз 1993 р., а також додаткових Копенгагенських критеріїв. Тож особливий науковий інтерес викликає встановлення відповідності України названим критеріям, аналіз готовності набути членство в Європейському Союзі, виявлення напрямків, що потребують реформування, дослідження особливостей проходження Україною основних етапів вступу, а також визначення перспектив, що відкриваються перед нашою державою в результаті набуття статусу країни-члена Європейського Союзу.

При цьому варто зазначити, що досвід євроінтеграції України має унікальний характер. Наша держава внаслідок російської агресії зазнала величезних людських і фінансово-економічних втрат, масштабів яких Європа не знала з часів Другої світової війни. При цьому починаючи з 28 лютого 2022 року, відколи Україна подала заявку на вступ до ЄС, було подолано великий шлях, за підсумками якого наша держава отримала статус країни-кандидата на вступ до ЄС і вступила в переговорний процес із Євросоюзом щодо встановлення стану наближення українського законодавства до законодавства ЄС.

Стан опрацювання обраної проблематики, аналіз останніх публікацій та досліджень. Різні аспекти проблематики європейської інтеграції розроблялися такими українськими правниками, як І. Брацук, В. Копійка, Т. Комарова, М. Микієвич, В. Муравйов, Ю. Петренко, О. Трагнюк, І. Яковюк та інші.

Метою статті є дослідження основних етапів, які Україна успішно пододала, і її подальшого шляху до євроспільноти, виявлення сучасного стану та

перспектив європейської інтеграції, аналіз досвіду і особливостей євроінтеграції в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. Незворотність євроатлантичного та євроатлантичного курсу України юридично було зафіксовано Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)» від 07.02.2019 № 2680-VIII [1].

Відповідно до положень вищевказаного закону, абзац 5 преамбули Конституції України було доповнено положенням, відповідно до якого Верховна Рада України від імені Українського народу підтверджує «європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України». Крім того, до повноважень Верховної Ради України віднесено «визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» (пункт 5 частини 1 статті 85 Конституції України). Стаття 102 Конституції України була доповнена частиною 3 такого змісту: «Президент України є гарантом реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» [2]. Забезпечити «реалізацію стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» доручено Кабінету Міністрів України. Статтю 116 Конституції України було доповнено пунктом 1⁻¹ відповідного змісту.

Не викликає сумніву той факт, що саме ці зміни мають чи не найсуттєвіше політико-правове значення з-поміж усіх конституційних новел незалежної України. Разом з тим, вони тільки окреслюють подальший вектор розвитку і закріплюють правову основу для подальшої кропіткої роботи в цьому напрямку.

Правовою основою для набуття членства в Європейському Союзі є стаття 49 Договору про Європейський Союз. Відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз будь-яка європейська держава, яка поважає цінності, зазначені в статті 2, та віддана їх поширенню, може подати заявку на набуття членства у Союзі. Європейському Парламенту та національним парламентам повідомляється про таку заявку. Держава, що подає заявку, надсилає її до Ради, що діє одностайно після проведення консультацій з Комісією та після отримання згоди Європейського Парламенту, який діє більшістю складу своїх членів. Умови прийнятності, що погоджені Європейською Радою, мають бути враховані. Умови приєднання та зумовлені ним зміни до Договорів, на яких заснований Європейський Союз, є предметом угоди між державами-членами та державою, що подає заявку. Угода надсилається для затвердження до усіх держав, що є договірними сторонами, згідно з їхніми конституційними вимогами [3].

У статті 2 Договору про Європейський Союз зазначено, що Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків [3].

Розпочата 24 лютого 2022 року повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України стала потужним поштовхом до прискорення євроінтеграційних процесів в нашій державі. Задекларований на конституційному рівні незворотний курс України став безальтернативним.

Тож 28 лютого 2022 року Україна подала заявку на вступ до Європейського Союзу, поклавши початок нового етапу потужних перетворень нашої країни. Це перші кроки, які дають можливість перевести з теоретичної у практичну площину зафіксований на конституційному рівні євроатлантичний курс нашої держави.

17 червня 2022 року Європейська комісія представила висновок щодо можливості задоволення заявки України на вступ до Європейського Союзу. Що стосується політичних критеріїв, Комісія відзначила, що в Україні достатньо злагоджено функціонують інститути, що гарантують демократію, верховенство права, права людини, повагу та захист меншин. Зокрема, Україна здійснила успішну реформу децентралізації, було зміцнено незалежність судової системи та створено незалежні антикорупційні органи, включно з добре функціонуючим Вищим антикорупційним судом. При цьому акцентовано увагу на необхідності посилити ефективність судової системи, а також усунути недоліки у функціонуванні правоохоронних органів, зокрема у боротьбі з корупцією. Європейською комісією констатовано, що законодавчі та інституційні рамки, що забезпечують дотримання основних прав, створені та в цілому дотримуються. Комісія високо оцінила активне та повноважне громадянське суспільство, що є визначальною рисою української демократії.

Що стосується економічних критеріїв, Європейська Комісія відзначила сильні макроекономічні показники України. Це відображає не лише політичну рішучість, але й відносно добре функціонуючі інституції. У той же для покращення функціонування ринкової економіки України має бути продовжено амбітні структурні реформи, спрямовані на усунення корупції, зменшення постійного впливу олігархів, зміцнення прав приватної власності та підвищення гнучкості ринку праці.

Що стосується спроможності виконувати зобов'язання членства, то з 2016 року Україна почала працювати над імплементацією Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 [4] (далі – Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), включаючи поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі. Україна поступово наблизилася до суттєвих елементів *acquis* ЄС у багатьох розділах.

Тому на підставі проведеного різнобічного аналізу Комісія прийняла рішення рекомендувати надати Україні статус кандидата за умови вжиття наступних кроків по семи ключових напрямках:

- прийняти та запровадити законодавство щодо процедури добору суддів Конституційного Суду України, у тому числі процесу попереднього відбору на основі оцінки їх доброчесності та професійних навичок, відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії;

- завершити проведення Радою з етики доброчесності відбір кандидатів у члени Вищої ради юстиції та кандидатів для створення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

- посилити боротьбу з корупцією, зокрема на високому рівні, шляхом активних та ефективних розслідувань; завершити призначення нового керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури шляхом затвердження визначеного переможця конкурсу та здійснити процес відбору та призначення нового Директора Національного антикорупційного бюро України;

- забезпечити відповідність законодавства щодо боротьби з відмиванням грошей стандартам Групи розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF); прийняти загальний стратегічний план реформування всього правоохоронного сектору як частини безпекового середовища України;

- запровадити Антиолігархічний закон щодо обмеження надмірного впливу олігархів в економічному, політичному та громадському житті;

- подолати вплив приватних інтересів шляхом ухвалення закону про ЗМІ, який приведе законодавство України у відповідність до Директиви ЄС про аудіовізуальні медіа-послуги та надасть повноваження незалежному медіа-регулятору;

- завершити реформу законодавчої бази для національних меншин згідно з рекомендаціями Венеціанської комісії [5].

Європейська комісія відстежує прогрес України у виконанні вищеперелічених кроків і починаючи з кінця 2022 року звітує про отримані результати.

Враховуючи висновки Європейської комісії, 23 червня 2022 року Європейська рада за одноголосною згодою усіх 27 держав-членів Європейського Союзу ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата вступ до Європейського Союзу.

Відповідно до пункту 10 Висновків, прийнятих на засіданні Європейської Ради 23 червня 2022 року, Європейська Рада визнає європейську перспективу України та бачить її майбутнє та майбутнє її громадян у Європейському Союзі. Відповідно до пункту 11 згаданого вище документу, Європейська Рада надає Україні статус країни-кандидата [6].

Разом з тим, Європейська комісія має звітувати Європейській Раді про виконання Україною умов по семи ключових напрямках, зазначених у висновках Комісії щодо заявки на членство. Тож переговори про вступ України до Європейського Союзу може буде розпочато тільки після виконання усіх семи умов, визначених у Висновку Європейської комісії. Підбити підсумки виконання Україною визначених Європейською комісією умов Європейська Рада запропонувала восени 2023 року.

Тож 8 листопада 2023 року в Брюсселі президентка комісії Урсула фон дер Ляєн дала оцінку прогресу України на шляху до набуття членства в Європейському Союзі. За результатами комплексного аналізу Єврокомісія рекомендувала розпочати переговори про вступ України до ЄС. За словами Урсула фон дер Ляєн, Україна виконала близько 90% рекомендацій, наданих Європейською Комісією в червні 2022 року.

Єврокомісією у Звіті про прогрес України в межах Пакета розширення ЄС 2023 року визнано високий прогрес України у виконанні 7-ми рекомендацій. Це й стало підґрунтям для пропозиції Європейської комісії до лідерів країн ЄС відкрити переговори з Україною. З огляду на те, що рекомендації Європейської

комісії все ж таки не були виконані повною мірою, визначено ще 4 додаткових кроки в межах цих 7-ми рекомендацій, виконання яких є передумовою для ухвалення Європейським Союзом переговорної рамки щодо України. Додатково надано майже 100 рекомендацій для України по кожному переговорному розділу [7].

14 грудня 2023 року Європейська рада 26 голосами із 27 можливих підтримала початок переговорів про членство України в ЄС. Під час голосування угорський прем'єр Віктор Орбан покинув приміщенні, а усі інші 26 лідерів країн ЄС одноголосно прийняли рішення. Фактично, можна вважати, що угорський прем'єр утримався від участі в голосуванні.

Однак дане рішення можна вважати радше політичним, оскільки початок переговорів може розпочатися тільки після повного завершення виконання Україною вимог, висунутих Європейською Комісією в червні 2022 року. Тож із грудня 2023 року по червень 2024 року тривала робота з виконання 4 додаткових кроків, визначених Європейською комісією для початку переговорів про вступ до ЄС.

А вже 25 червня 2024 року в Люксембурзі відбулася перша Міжурядова конференція між Україною та ЄС, що ознаменувало офіційний старт переговорів про вступ України до Європейського Союзу. Міжурядова конференція фактично є офіційними переговорами між країною-кандидатом та урядами країн-членів ЄС для обговорення та узгодження положень майбутнього договору про вступ країни-кандидата до Євросоюзу. На першій конференції були оприлюднені переговорна рамка та переговорна позиція з боку Європейського Союзу [8].

3 липня 2024 року було розпочато двосторонні скринінгові сесії для встановлення стану наближення українського законодавства до законодавства ЄС.

Загалом переговори буде проведено за 35 розділами, об'єднаними у 6 кластерів (тематичних блоків), а саме:

Кластер 1 «Основи процесу вступу»: Розділ 23. Судова влада та фундаментальні права. Розділ 24. Правосуддя, свобода й безпека. Розділ 5. Публічні закупівлі. Розділ 18. Статистика. Розділ 32. Контроль фінансів. Економічні критерії. Робота демократичних інститутів. Реформа державного управління.

Кластер 2 «Внутрішній ринок». Розділ 1. Вільний рух товарів. Розділ 2. Вільний рух працівників. Розділ 3. Право на створення підприємств та свобода надання послуг. Розділ 4. Вільний рух капіталу. Розділ 6. Корпоративне право. Розділ 7. Право інтелектуальної власності. Розділ 8. Антимонопольна політика. Розділ 9. Фінансові послуги. Розділ 28. Захист споживачів і здоров'я.

Кластер 3 «Конкуренція та розвиток інклюзивності». Розділ 10. Цифрова трансформація й медіа. Розділ 16 Оподаткування. Розділ 17. Економічна й монетарна політика. Розділ 19. Соціальна політика і працевлаштування. Розділ 20. Підприємництво і промислова політика. Розділ 25. Наука й дослідження. Розділ 26. Освіта й культура. Розділ 29. Митний союз.

Кластер 4 «Озеленення, транспорт та енергетика». Розділ 14. Транспорт. Розділ 15 Енергетика. Розділ 21 Транс'європейські мережі. Розділ 27. Довкілля і зміна клімату.

Кластер 5 «Ресурси, сільське господарство й політика згуртованості». Розділ 11. Сільське господарство та розвиток сіл. Розділ 12. Безпека харчових продуктів, ветеринарна й фітосанітарна політика. Розділ 13. Рибальство та водний промисел. Розділ 22. Регіональна політика та координація структурних інструментів. Розділ 33. Фінансово-бюджетні положення.

Кластер 6 «Зовнішні відносини». Розділ 30. Зовнішні відносини. Розділ 31. Зовнішня політика, безпека й оборона [9].

Розділи 34 «Інституції» та 35 «Інші питання» будуть розглядатися поза межами вищеперелічених кластерів.

8-9 липня в Брюсселі пройшла перша двостороння зустріч Україна-ЄС, предметом якої була оцінка стану адаптації українського законодавства до права

Європейського Союзу в рамках скринінгу переговорного розділу 5 «Публічні закупівлі», що входить до кластеру 1 «Основи процесу вступу». В ході зустрічі встановлено стан наближення законодавства України до права ЄС у сфері публічних закупівель та окреслено перспективи ключових реформ в даному напрямку.

З 17 по 19 вересня 2024 року в Брюсселі делегація України взяла участь в другій двосторонній зустрічі Україна-ЄС в межах скринінгу стану наближення законодавства України до права Європейського Союзу в рамках переговорного розділу 23 «Судова влада та фундаментальні права» (Кластер 1 «Основи процесу вступу»). На зустрічі було представлено доповіді за трьома блоками: «Судова влада», «Антикорупційна політика» та «Основоположні права». Представники Європейської комісії відзначили ґрунтовну підготовчу роботу, проведenu українською стороною до двосторонньої зустрічі.

Завершить етап офіційного скринінгу представлення Європейською Комісією звіту про стан відповідності законодавства України праву ЄС за кожним переговорним розділом. Цей висновок стане підґрунтям для прийняття державами-членами рішення про закриття переговорного процесу.

Варто зазначити, що переговори щодо кожного кластеру відкриваються після досягнення необхідних показників з відповідного напрямку. Кластер 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (Fundamentals) є визначальним впродовж всього процесу переговорів про вступ: його відкривають першим і закривають останнім. Тобто навіть якщо досягнуто всіх критеріїв за іншими переговорними кластерами, вони не будуть остаточно закритими до моменту закриття кластеру 1. Окремо варто згадати економічні критерії вступу, які теж є частиною кластеру 1. Їх досягненню сприятиме схвалений Європейською комісією План щодо України Ukraine Facility [10]. Документ закладає правову основу для регулярної та передбачуваної підтримки України в рамках програми ЄС на суму до 50 мільярдів євро.

Фінансування буде надаватися на період з 2024 по 2027 рік у вигляді грантів і позик для підтримки відновлення, реконструкції та модернізації України. З них 38.27 млрд. євро виділено на пряму підтримку державного бюджету. Допомога буде надаватися у формі пільгових кредитів (33 млрд євро) та грантів (5,27 млрд. євро). Підтримка у вигляді грантів та кредитів надаватиметься щоквартально за виконання індикаторів Плану для Ukraine Facility. Фінансування не може використовуватися для покриття військових витрат. 6.97 млрд. євро буде виділено для Інвестиційного фонду – спеціального інвестиційного інструменту для стимулювання залучення інвестицій у пріоритетних секторах. Фінансування зможуть отримати інвестори через Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк та інші міжнародні інституції. Підтримка доступна і для українських приватних та державних компаній. 4,76 млрд. євро передбачено для технічної та адміністративної підтримки уряду, в тому числі в ході синхронізації законодавства з ЄС та проведення ряду структурних реформ, розбудови спроможності органів влади на національному, регіональному та місцевому рівнях [11].

Комісія оцінює, що запропоновані реформи та інвестиції мають значний потенціал для підтримки подальшої інтеграції України в Європейський Союз. Якщо всі запропоновані реформи та інвестиції будуть повністю реалізовані, ВВП України може зрости на 6,2% до 2027 року та на 14,2% до 2040 року [12].

Основою для реалізації програми фінансової підтримки України від Європейського Союзу протягом 2024-2027 років став затверджений Кабінетом Міністрів України 18 березня 2024 року План для Ukraine Facility. Відповідно до умов регламенту документ було надано на розгляд Єврокомісії та комітету країн-членів Європейського Союзу. 14 травня 2024 року Рада Європейського Союзу затвердила План для Ukraine Facility. Цей важливий крок надав можливість повноцінно запуснути програму і залучити необхідне для її реалізації фінансування.

Загалом План для Ukraine Facility включає понад 150 індикаторів за 69 напрямками реформ, виконання яких заплановане на період до 2027 року. Фінансування у межах програми Ukraine Facility напряму залежить від виконання індикаторів, передбачених Планом для Ukraine Facility. Протягом 2024 року планується реалізація понад 36 індикаторів за напрямками удосконалення управління державними фінансами, боротьби з корупцією, управління державною власністю, розвитку людського капіталу, покращення бізнес-середовища та розвитку пріоритетних галузей. Передбачається, що останній платіж в рамках виконання умов програми надійде у 2028 році за підсумками виконання індикаторів за IV квартал 2027 року [13].

Станом на вересень 2024 року виконано 18 індикаторів із 150 запланованих відповідно до Плану для Ukraine Facility, в процесі реалізації перебуває 19 заходів [14].

Висновки та пропозиції. Як бачимо, Україна увійшла в етап потужних перетворень, кінцевою метою якого має стати набуття статусу повноправного члена Європейського Союзу. Починаючи з 28 лютого 2022 року, коли Україна подала заявку на вступ до Європейського Союзу, наша держава долає шлях серйозних трансформацій та проводить ґрунтовні реформи. Свідченням впровадження реальних трансформацій є результати – 23 червня 2022 року Україна набула статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, а 25 червня 2024 року офіційно розпочався переговорний процес про вступ України до Європейського Союзу.

На сьогодні цей переговорний процес триває. Позаду дві двосторонні зустрічі Україна-ЄС, предметом яких стала оцінка стану адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу, зокрема, в рамках скринінгу переговорного розділу 5 «Публічні закупівлі» та розділу 23 «Судова влада та фундаментальні права», що входять до кластеру 1 «Основи процесу вступу». Попереду – ґрунтовна робота над наступними з-поміж заявлених 35 розділів, за якими буде проведено переговори. Загалом, Україна демонструє успішність у

проходженні скринінгів визначених переговорних розділів та у виконанні широкого спектра реформ.

Після закриття усіх 35 розділів за 6 кластерами, що охоплюють *acquis* ЄС, Європейська комісія має дати оцінку щодо стану готовності України стати державою-членом Європейського Союзу. На основі цього висновку Європейська рада та Європейський парламент мають ухвалити рішення щодо закриття переговорного процесу. Останнім етапом на шляху до набуття членства має стати підписання і ратифікація усіма 27 країнами-членами Європейського Союзу договору про приєднання України до ЄС. Тож варто констатувати, що цей шлях не простий, але беззаперечно сповнений можливостей.

Як бачимо, процес вступу України до Європейського Союзу досягнув свого апогею. Не стали перешкодами на цьому шляху ані повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, ані спричинені ним втрати, руйнування та збитки. Беззаперечно, подібних війн за масштабами людських та фінансово-економічних втрат Європа не знала з часів Другої світової війни. Україна зіштовхнулася з необхідністю впровадження потужних інституційних змін в умовах повномасштабного військового вторгнення. На жаль, це не може не вплинути на динаміку та ефективність процесів євроінтеграції. Очевидно, в реаліях сьогодення зовсім не просто досягти спроможності успішно і при цьому оперативно проходити переговорний процес за визначеними 35 розділами. Не варто забувати і той факт, що масштабів викликів та загроз, які долає Україна одночасно із проходженням визначених етапів вступу до Європейського Союзу, не знала жодна країна-претендент. Разом з тим, перспектива членства в Європейському Союзі слугує могутнім стимулом та потужним інструментом для впровадження та послідовного здійснення ґрунтовних реформ у політичній, економічній, правовій та соціальній сферах. Важливо акцентувати увагу, що для успішної реалізації таких реформ існує необхідність не лише ухвалення законодавчих актів, але й їх практична імплементація. При цьому Європейський Союз сповнений рішучості підтримувати непохитний український народ як в

боротьбі за незалежність та спільні європейські цінності, так і в прагненні долучитися до європейської спільноти в якості повноправного члена об'єднання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору): Закон України від 7.02.2019 р. № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> (дата звернення 15.09.2024).

2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 15.09.2024).

3. Договір про Європейський Союз від 07.02.1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text (дата звернення: 15.09.2024).

4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 15.09.2024).

5. Communication From The Commission To The European Parliament, The European Council And The Council Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union. URL: <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-06/Ukraine%20Opinion%20and%20Annex.pdf> (дата звернення 22.09.2024).

6. Conclusions of European Council meeting (23 and 24 June 2022). URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/57442/2022-06-2324-euco-conclusions-en.pdf> (дата звернення 22.09.2024).

7. Переговори про вступ України до ЄС: повний гід у 12 питаннях. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/peregovory-pro-vstup-ukrayiny-do-yes-povnyj-gid-u-12-pytanniah-i-10-mifah-2/> (дата звернення 22.09.2024).

8. Вступ до ЄС: Україна розпочинає офіційний переговорний процес.
URL: <https://mon.gov.ua/news/vstup-do-ies-ukraina-rozpochynaie-ofitsiinyi-perehovornyi-protses> (дата звернення 22.09.2024).

9. Блоки переговорів. URL: <https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2022/06/factsheet-eu-accession-process-ep2023-ukr.pdf> (дата звернення 22.09.2024).

10. Переговори про вступ України до ЄС. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/peregovory-pro-vstup-ukrayiny-do-yes-povnyj-gid-u-12-rytannyah-i-10-mifah-2/> (дата звернення 22.09.2024).

11. Ukraine Facility. Програма фінансової підтримки України від Європейського Союзу. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> (дата звернення 22.09.2024).

12. Commission endorses Ukraine Plan, paving the way for regular payments under the Ukraine Facility. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1982 (дата звернення 22.09.2024).

13. Уряд затвердив План для реалізації програми Ukraine Facility. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zatverdyv-plan-dlia-realizatsii-prohramy-ukraine-facility> (дата звернення 22.09.2024).

14. Прогрес реалізації Плану України. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> (дата звернення 22.09.2024).